

In memoriam

ЗДРАВКО РАНКОВИЋ (1944-2014)

Познати новинар, неуморни хроничар, прилежни публициста и успешни издавач Здравко Ранковић, био је и вишегодишњи сарадник нашег часописа. Преминуо је 17. августа 2014. године у Ваљеву, после дуге и тешке болести а сахрањен сутрадан на Новом гробљу у Ваљеву.

Родио се 2. септембра 1944. године у Санковићу код Мионице, у сеоској породици Љубинка и Данице (рођ. Јовановић из Санковића). Рано је остао без оца. Основну школу учио је у Санковићу и суседној Мионици. Гимназију је завршио у Ваљеву 1963. године. Студирао је књижевност, права и историју уметности. Због озбиљно нарушеног здравља често је одсуствовао са студија и доста проводио на лечењу у Словенији. Завршио је Вишу управну школу.

Од ране младости доста је читао и истицао се разборитошћу, писменошћу и обавештеношћу. Новинарску каријеру започео је 19. маја 1969. године у Редакцији Радио Ваљева, где је углавном пратио догађаје и збивања у култури и уметности. Од почетка радног ангажовања имао је и критичан однос не само према свакодневици већ и према прошлости. Радо је учествовао у културном и друштвеном животу не само локалне средине већ и шире. Повераване су му разне одговорне дужности у колективу и ван њега, као што су: секретар основне организације СК, председник Збора радних људи Радио Ваљева, члан управе КУД *Абрашевић*, члан Председништва Културно-просветне заједнице Ваљева, Програмског савета Југословенских сусрета аматера *Абрашевић*, члана Председништва Општинске конференције Социјалистичког савеза радног народа Ваљево итд.

У пролеће 1983. године постао је директор, главни и одговорни уредник Радио Ваљева и упорно настојао да обогати и побољша квалитет радио програма. Од 1986. до 1990. године био је директор Новинске и радио установе *Нанред* у Ваљеву. После раздвајања ООУР *Нанред* и Радио Ваљева поново је

директор Радио Ваљева, а са те дужности је смењен 1992. године из политичких разлога.

Са Миланом Јанковићем и Војиславом Јовановићем основао је Агенцију *Ваљевац* у Ваљеву која се бавила маркетиншко-пропагандним и издавачким пословима. У оквиру ње маја 1994. године покренуо је Ревизију *Ваљевац*, која је излазила сваког првог дана у месецу. Након четворогодишњег заједничког рада се осамостаљује и 11. јануара 1996. образује Издавачко предузеће, касније друштво *Колубара* у Ваљеву чије био власник, уредник и директор до краја живота. Један је оснивача удружења које окупља локалну штампу *Локал прес*, са седиштем у Крагујевцу. Први је дописник Новинске агенције *Бета* из овог краја, од почетка њеног рада до краја 2001, када му се здравље озбиљно нарушило. Као један од оснивача Ротари клуба Ваљево (1996) био је један од његових најугледнијих чланова.

Био је драг и духовит човек, непосредан и комуникативан, увек спреман на шалу, дружење и разговор. Имао је много познаника и пријатеља. По природи виспрен и сналажљив, лукав и оптимиста брзо је мислио и још брже реаговао, па је и у најсложенијим ситуацијама налазио одговарајућа решења.

Мада је у каријери био уредник и директор Ранковић се најрадије представљао као новинар јер је новинарство волео изван свега. Умео је да одабере актуелну и занимљиву тему, имао посебан истраживачки нерв и угао посматрања. Поседовао је изузетну енергију, јако развијене радне навике. Као новинар несебично је прихватао млађе колеге, радо им помагао уз благу реч и пријатељски савет, па су многи од њега новинарски занат учили.

Сарађивао је у више електронских и штампаних гласила, а неке је и уређивао. Мада је превасходно био радијски новинар није често користио микрофон и касетофон. Умео је да пажљиво слуша саговорнике и одабере оно што је најбитније и најзанимљивије. Радо је писао и за штампане медије. Писао је и у најдугочекнијем ваљевском недељнику *Напреду*, где се углавном бавио истраживачким новинарством, па се и сада памте његови фељтони, серијали, колумне (*Трагом*, страници, музика и музичари, позориште, фотографи, Словенци у ваљевском крају...). Зато није био обичан новинар.

Највише се ангажовао око припреме независног месечника *Ревизије Ваљевац* која је јануара 1996. године променила име у *Ревизија Колубара*. Под његовим уређивањем изашло је 244 броја тог гласила. Наведена ревија се бавила савременим и историјским догађајима и личностима, из свих видова живота овог краја. Просечно је штампа на 52 стране, а повремено имала и занимљив додаток. Била је намењена грађанима свих шест општина Колубарског округа и дијаспори.

За своје прилоге и емисије добијао је награде и друга признања. Између осталог добио је награду Савезног секретаријата за народну одбрану (за извештавање са војне вежбе *Подриње 74*); Фестивала Удружених радио-станица Србије 1981 (главна награда), Мионичке општине (2003) и Награду града Ваљево за новинарство 2007. године.

Још као новинар Радио Ваљева покренуо је издавачку делатност у тој радиодифузној установи. Изашла је едиција *Култура у прошлости ваљевског краја* (3 књиге), а нешто касније и књига *Занатство и друге самосталне при-*

вредне делатности у ваљевском крају. Као запослени у НРУ *Напред* написао је и своје прве историјске књиге: *Век ваљевског штампарства* (1985) и *Библиотеке у ваљевском крају* (1989).

Покренуо је и издао 24 броја годишњака Великог народног календара *Колубара*, који представља зборник радова о разнородним појавама и догађајима у прошлости и садашњости Ваљева и Ваљевског краја и о значајним Ваљевцима. Његова прва два броја изашла су у Радио Ваљеву, а следећа четири под називом *Ваљевац* у истоименој агенцији. Од 1997. године излазио је под називом *Колубара* и као издање ИД *Колубара*. Последњих година тежио је да Календар има и додаток најчешће прештампану неку стару и ретку публикацију.

Здравко Ранковић је писао и приређивао књиге. Поред већ поменутих аутор је књига: *Ваљевски крај у 20 веку – хронологија* (2002), *Мионичко школство 1864-2004* (2004), *Позориште у Ваљеву 1860-2010* (2010) *Ваљевке* (2013. и 2014). Приредио је и два лексикона *Ко је ко у Ваљевском крају – Who is Who* са биографијама по 333 најзначајније личности (2006. и 2008). Треће издање тог лексикона са 303 биографије објавио је као додатак Календару *Колубара* за 2013. годину.

Уз поменуте: *Култура у прошлости ваљевског краја* и *Занатство и друге самосталне привредне делатности у ваљевском крају*; приредио је: *Село – Колубара, Подгорина, Тамнава и Качер* (1993) *Мионица и Мионичани* (1995); *Нашој преблагој Десанки* (1993); *Ратовање Петог пешадијског пука „Краља Милана“ 1912-1920* (1998), *Ваљевска пивара* (2000) и *Мионица: од куће до куће – уочи Другог светског рата* (2006). Сарађивао је и на неколико књига на којој је било ангажовано више аутора попут: *Основне школе у ваљевском крају II* књига (1986), *Ваљевска библиотека 1868 – 2008* (2008); *Фотомонографија Мионице : Завичај војводе Мишића* (1911) и седам књига *Ваљевског алманаха*, које је издало Удружење Ваљеваца у Београду итд.

Припремао је и издавао пригодне књиге: *Ваљевска општина 1839- 2003* (2003), *Ваљевске гимназије 1869-2004* (2004); *Ваљевска болница – Споменница о њеној 140. годишњици 1867-2007* (2007), *Век ваљевске железнице 1908-2008* (2008), *Регионална привредна комора* (2008), *Лајковац* (2008), *Ваљевски окружни суд 1809-2009* (2009), *Град Ваљево* (Ваљево 2011), *Ваљевски млади истраживачи књ. I и II*, (2009. и 2012), *Лајковачка библиотека 1848-2013* (2013) и *Први ваљевски гимназијалци* (2014).

Свој родни Санковић овековечио је у девет годишњака *Село Санковић* (1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005. и 2007 (двоброј), и тако га учинио јединственим у Србији. Осим разноврсних прилога о догађајима и људима везаним за Санковић, свака свеска доносила је и додатак, обично родослове тамошњих породица. Покренуо је, припремао и објављивао едицију *Село* која представља колекцију књига о селима колубарског краја а у којој су објављене књиге: *Крчмар* (2004), *Кључ* (2006), *Маркова Црква* (2008), *Команице* (2009) и *Вировац и Вировчани* (2010), и *Вртиглав* (2011).

Уз књигу *Ваљевски крај у 20 веку – хронологија* његово најзначајније дело је *Биографски лексикон ваљевског краја* који је изашао у три књиге, односно 19 свезака и објавио око 1.800 биографија знаменитих личности. Он је већ сада важан, а у будућности биће још драгоценији извор разноврсних података

о животу, раду и делима многобројних личности рођених у овом крају или на други начин везаним за њега. Дакле изашле су три од четири планиране књиге и велика је штета што није било разумевања и подршке да се овај издавачки подухват оконча без обзира на неке мане и недостатке.

Издавачка кућа *Колубара* издала је 59 књига. Поред својих рукописа објављивао је и текстове познатих и других аутора. Од децембра 2002. године ИД имало је интернет презентацију, из чије архиве се могу прочитати делови појединих чланака објављених у старијим штампаним издањима.

Здравко Ранковић био је чест и драг гост Међуопштинског историјског архива Ваљево истражујући теме којима се бавио. Имао је нерв за оно што треба истражити, сакупити и објавити. У овом *Гласнику* објавио је следеће радове: *Дневници ваљевских партизана* (13-14), *Новине ваљевских партизана* (15-16), *Текстови из листа „Партизан“* (15-16), *Омладински клуб интелектуалног рада* (17), *Фотографија у Ваљеву и ваљевском крају до 1918* (18), *Фотограф – аматер Данило Цибић* (19), *Живорад Грбић, хороваћа и музички педагог* (26-27), *Ваљевско позориште Драгутина Крсмановића* (28-29), *Окружно народно позориште 1947.* (30) *Добровољно друштво за театарска представљања (1860)* (33) и *Убско добровољно позоришно друштво* (37). Од броја 15/16, до 20/21, овог часописа био је члан његовог редакционог одбора и уредник.

Иза себе оставио је супругу Новку (рођ. Петровић из Рушња код Београда) наставницу математике у пензији; кћи Ларису (1971) магистра социологије – медијског аналитичара и сина Љубинка (1973), дипломираног инжењера архитектуре и техничког уредника *Колубарских интернет новина*; унуку Софију и унука Павла.

Био је историограф и завичајни енциклопедиста. Како то недавно написа познати новинар Милош Јевтић, *Здравко Ранковић је био – сумње нема, то треба рећи – одважна, смела, упорна, интелигентна, храбра, вредна и духовно богата личност.* Није само ангажовано писао већ је предузимао и водио многе акције. По речима колеге и пријатеља Радоша Глишића био је посебан, непоновљив, ретка појава на нашим просторима. По нама, урадио је много, рекло би се и више него поједине културне институције и заиста заслужује признање и поштовање. Зато треба наћи начина да му се примерено одужимо и његово дело трајно сачувамо.

Дана 27. марта 2015. године саопштено је да у Ваљеву основана Фондација *Здравко Ранковић*, која ће радити на очувању његовог лика и дела, очувању историјске и културне баштине Ваљева и ваљевског краја, промовисању и унапређењу јавног информисања итд. Постављене задатке реализоваће кроз додељивање признања за рад на пољима новинарства и издаваштва ствараоцима из Ваљева и околине, промоцију и издавање нових дела, сређивање и презентацију документарне грађе коју је прикупио Здравко Ранковић, спровођење пројеката за очување историјске и културне баштине овог краја и слично. Радом Фондације управљаће Управни одбор у саставу председник др Зоран Локић, лекар и чланови Радош Глишић, новинар и др Мирослав Пауновић, адвокат.

Милорад Радојчић